

KESİLEN VERGİLERİN İADESİ

Kesinti yoluyla ödenen vergilerin düşülmesinden sonra artan kısım varsa vergi dairesine ödeniyor. Yıl içerisinde kesilen vergilerin, yıllık gelir veya kurumlar vergisinden mahsubunda mükelleflerin tebliğde belirtilen bilgileri yıllık beyannamelerine eklemeleri yeterli oluyor.

Vergi iadesi konusu açıldığında hemen herkes; "Vergi dairesinden iade alınabilir mi ki?" diye soruyor. Vergi dairesi tarafından alınmış olan, yani devletin kasasına girmiş olan verginin bir daha geri alınamayacağına dair genel bir inanış söz konusu. Ama gerçek böyle değil aslında...

Kesinti yolu ile ödenen vergiler ile geçici vergilerin iade usul ve esaslarını belirleyen temel düzenleme 252 seri numaralı gelir vergisi genel tebliği. Çok eski bir tebliğ, 2004 yılından beri yürürlükte. Bu tebliğ çerçevesinde başvuruda bulunup (birçok mükellef için elektronik olarak istenen bilgi ve belgeleri de tamamladıktan sonra söz konusu vergilerin fazla ödenen kısmı nakden veya mahsuben iade alınabiliyor.

Bu haftaki yazımızda, gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri açısından benzer kuralları olan yıl içerisinde kesinti yoluyla ödenen vergiler ile geçici vergilerin iade uygulaması üzerinde durduktan sonra bu konuda yapılması planlanan bazı değişikliklere değineceğiz.

NASIL İADE ÇIKIYOR?

Gerçek kişiler elde ettikleri gelirlere ilişkin beyannamelerini mart ayında, kurumlar ise nisan ayında veriyorlar. Bazı gelir vergisi mükellefleri ile kurumlar vergisi mükelleflerinin, yıl içerisinde özellikle menkul kıymet işlemleri dolayısıyla kendilerinden kesilen vergilerin, yıllık faaliyetlerinin zararlar sonuçlanması veya hesaplanan gelir/kurumlar vergisinin kesinti yolu ile ödenen vergilerden fazla olması halinde iade talepleri olabiliyor.

ÖNCE BEYANNAMEDE

Yıllık beyanname ile beyan edilen gelir veya kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergiden yıl içinde kesilen vergiler mahsup ediliyor. Örneğin, gayrimenkulünü işyeri olarak şirkete kiraya veren bir kişinin aldığı kiralardan kesilen vergiler, gelir vergisi beyannamesinde beyan edilen kira geliri üzerinden hesaplanan vergiden düşülebiliyor. Kesinti yoluyla ödenen vergilerin düşülmesinden sonra artan kısım varsa vergi dairesine ödeniyor. Yıl içerisinde kesilen vergilerin, yıllık gelir veya kurumlar vergisinden mahsubunda mükelleflerin tebliğde belirtilen bilgileri içeren bir tabloyu yıllık beyannamelerine eklemeleri yeterli oluyor.

VERGİ BORÇLARINA MAHSUP

Yıl içerisinde kesilen vergilerin yıllık beyannameye hesaplanan vergiden mahsubundan sonra kalan kısmın, diğer vergi borçlarına mahsup edilmesi mümkün. İlgili mahsup dilekçesiyle başvurulduğunda mahsup işlemi, tutana bakılmaksızın, inceleme raporu ve teminat aranılmadan yerine getiriliyor. Mahsup belgeleri tamamlanmış olmak şartıyla mahsup talepleri yıllık beyannamenin verildiği tarih itibarıyla yerine getiriliyor.

NAKDEN İADE

Nakden iade taleplerinin de dilekçe ile yapılması gerekiyor. Kesinti yoluyla ödenen vergilere ilişkin nakden iade edilecek tutanın 10 bin TL'yi geçmemesi halinde iade talebi, yıl içinde yapılan kesintilere ilişkin tebliğde sayılan belgelerin dilekçeye eklenmesi koşuluyla inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getiriliyor.

Nakden iade taleplerinin 10 bin TL'yi aşması halinde aşan kısım, vergi inceleme yetkisi bulunanlarca yapılacak inceleme sonucunda düzenlenen rapora göre iade

ediliyor. Bu durumda da 10 bin TL'ye kadar olan kısım, dilekçe ekinde yukarıda belirtilen belgelerin yer alması koşuluyla, teminat aranmaksızın ve inceleme raporu beklenmeksizin iade ediliyor.

TAM TASDİK RAPORU

Yeminli mali müşavir ile süresinde tam tasdik sözleşmesi imzalamış olan mükellefler için bir avantaj söz konusu. Bu mükelleflerin 100 bin TL'ye kadar olan nakden iade talepleri tam tasdik raporuna istinaden yerine getiriliyor. 100 bin TL'yi aşan kısım ise vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen vergi inceleme raporuna göre iade ediliyor.

TEMİNAT MEKTUBU

Gerek 10 bin TL'yi, gerekse de tam tasdik raporu kapsamında 100 bin TL'yi aşan vergi iadelerinin, başlangıçta teminat verilerek inceleme sonucu beklenmeden iade alınması da mümkün. Banka teminat mektuplarında, paraya çevirmeleri konusunda hiçbir sınırlayıcı şart olmaması gerekiyor. Ancak teminat mektubunun geri alınabilmesi için vergi inceleme raporunun beklenmesi gerektiği unutulmamalı.

GEÇİCİ VERGİNİN İADESİ

Üçer aylık dönemler halinde ödenen geçici vergiler, öncelikle yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden düşülebiliyor. Kalan bir tutar varsa mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilebiliyor. Tebliğe göre bu işlemin vergi dairesince re'sen yapılması gerekiyor. Yukarıdaki mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı varsa, o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe iade ediliyor. Geçici verginin gerek mahsuben gerekse nakden iadesinde herhangi bir tutar sınırlaması olmayıp, geçici verginin ödenmiş olması yeterli. Geçici vergiye ilişkin iade taleplerinde teminat ve inceleme raporu da aranmıyor.

YENİLİKLER

Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde bir tebliğ taslağı yer alıyor. Siteye haziran sonunda eklenmişti. Taslak tebliğde, yukarıda değindiğimiz 252 seri numaralı tebliğde bazı değişiklikler yapılması öngörülüyor. Burada 429 numaralı Vergi Usul Kanunu tebliğinden bahsetmekte fayda var. 2013'te çıkan bu tebliğde iade talep dilekçelerinin standart hale getirilmesine ilişkin esaslar belirlenmişti. Nakden veya mahsuben iade taleplerinin internet vergi dairesi üzerinden elektronik ortamda ve tebliğ ekindeki standart dilekçeler kullanılarak yapılması gerektiği belirtiliyor.

İşte yukarıda belirttiğimiz taslak tebliğ ile temel ola-

rak iade taleplerinin 429 sıra numaralı VUK tebliğinin ekindeki dilekçelerle yapılacağına ilişkin ifadelerin eklendiğini görüyoruz.

Öngörülen bir başka değişiklik de nakden iade için geçerli olan tutarsal sınırlardaki artışlar. Buna göre inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilecek olan nakden iade taleplerindeki 10 bin liralık sınırın tebliğ taslağında 50 bin TL'ye çıkarılacağı görülmüyor. Mükellefle süresinde tam tasdik sözleşmesi imzalamış olan yeminli mali müşavirce düzenlenecek tam tasdik raporuna istinaden iade edilecek vergilerdeki sınırın ise 100 bin TL'den 500 bin TL'ye çıkarılacağı öngörülüyor.

Taslak tebliğ aynen çıkarsa, YMM ile zamanında tam tasdik sözleşmesi imzalamış olan mükelleflerin 500 bin TL'den, diğer mükelleflerin ise 50 bin TL'den fazla olan iade taleplerinde, aşan kısma ilişkin iade talepleri ancak vergi inceleme yetkisi bulunanlarca yerine getirilebilecek. Taslak tebliğde, inceleme sonucu beklenmeden teminat gösterilerek iade alınması uygulamasında ise bir değişiklik öngörülüyor.

BEKLENTİLER

Genel olarak bakıldığında taslak tebliğdeki yenilikler bu kadar. Yıllardır pek çok mükellefin maruz kaldığı bir problem var oysa. Tebliğde olduğu gibi taslakta da bu konuyla ilgili bir düzenleme bulunmuyor. Bunu, gayrimenkulünü işyerini olarak kiraya verip, kira gelirini yıllık gelir vergisi beyanname ile beyan eden bir mükellef üzerinden açıklayalım.

Kiraya verdiği işyerinden kirasını alırken, kiracı tarafından mal sahibinden vergi kesintisi yapılıyor. Bazı kiracılar, kestikleri bu vergileri vergi dairesine beyan etmiyorlar ya da beyan edip ödemiyorlar. Mal sahipleri ise bu durumdan genellikle kira beyannamelerini verdikleri sırada haberdar oluyorlar. Kiracının kestiği vergileri beyan etmediği/ödediği gerekçesiyle vergi dairesince nakden iade talebinin yerine getirilmemesi durumunda mükellef iki kere vergi ödemiş durumuna düşüyor. Bu da hiç adil değil. Beyanname-sinde iade çıktığı için nakden iade talebinde bulunan mükellefin bu mağduriyetinin giderilmesiyle ilgili yeni taslakta da herhangi bir düzenleme bulunmuyor. Yasayla vergi sorumlusu olarak tayin edilen kişi veya kurumun sorumluluğunu yerine getirmemesi nedeniyle, sorumlunun kestiği vergileri vergi dairesine beyan ettirmek/ödetmek konusunda hiçbir yetkisi olmayan mükellefi cezalandıran bu uygulamaya son veren düzenlemelerin tebliğ taslağına eklenmesi durumunda, yıllardır süre gelen bu mağduriyet son bulmuş olacaktır.